

Музичне мистецтво: традиції і сучасність

мистецтв (ІСМ НАКККіМ) на чолі із завідувачкою кафедри, заслуженим діячем мистецтв України, доктором культурології, професоркою Світланою Садовенко вбачають концертно-виконавську діяльність невід'ємною частиною музичної педагогіки щодо професійного розвитку здобувачів НАКККіМ, проводячи поряд із теоретичними курсами активну практичну діяльність. Так, 30 вересня 2022 року, в Музеї книги і друкарства (вул. Лаврська, 9), відбулася творча зустріч з американським піаністом Брейдоном Древліу. Значний вклад для реалізації творчого заходу був зроблений представниками кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Інституту сучасного мистецтва НАКККіМ.

Доцент кафедри В. І. Мусяєнко та здобувачка другого курсу бакалаврату її класу Єлизавета Жовнер, виступили у вокальній частині концерту. Плідно співпрацюючи з американським піаністом, було підготовлено та виконано твори: «Болеро Олени з опери «Сицилійська вечірня»» Дж. Верді; арію Лауретти з опери «Джанні Скіккі» Дж. Пуччіні; українську народну пісню «Ой не світи місяченьку» в обробці М. Лисенка; романс І. Шамо на слова В. Курінського «Дніпровський вальс».

У фортепіанній частині творчої зустрічі, крім сольних номерів у виконанні Брейдона Древліу, (Ф. Ліст, «Liebestraum» №3; Ф. Шопен, Балада №2 та Дж. Гершвін, обрані п'єси з циклу «Книга пісень»), прозвучали також ансамблі для фортепіано у чотири руки М. Равеля (дві п'єси з сюїти «Mamerel'Oue»: «Спляча красуня Павана» та «Чарівний сад») та К. Дебюссі (три п'єси з циклу «Шість античних епіграфів»: «Прикликати Пана, бога літнього вітру», «На безіменну могилу» та «Для танцівниці гримучої змії») у виконанні Брейдона Древліу та авторки статті, провідного концертмейстера, старшого викладача кафедри Марії Попович.

Творча подія пройшла на позитивній, творчій хвилі та мала численні схвальні відгуки від публіки й науково-педагогічного складу НАКККіМ і у соцмережах. Для глядачів і виконавців дуже цікавим та цінним був досвід міжнародного творчого діалогу між українськими та американським музикантами. Фото та відео матеріали розміщені на сайті НАКККіМ та на youtube каналі кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв [4].

Кафедрою проводяться вокальні челенджі, флешмоби, концерти класів, майстер-класи провідних викладачів кафедри, які відбуваються у взаємодії зі здобувачами, концертмейстерами і є вагомим невід'ємною складовою професійного розвитку здобувачів кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Література

1. Лабінцева Л. П. Концертна діяльність як показник виконавської майстерності музиканта. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття* : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 16–17 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 297–303.
2. Левко В. І. Концерт як мистецьке явище в культурному просторі України другої половини XIX століття. Київ : НАКККіМ, 2021. 152 с.
3. Полубоярина І. І., Присталов І. К. Особливості організації концертно-просвітницької роботи студентів-музикантів. *Innovative solutions in modern science*. 2016. №1 (1). С. 1–10.
4. Офіційний YouTube-канал кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури. URL: <https://youtu.be/w70hvowrmdk> (дата звернення: 03.10.2022).
5. Садовенко С. М. Особливості вокально-виконавської діяльності здобувачів мистецьких закладів вищої освіти. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: розмаїття, взаємодія, єдність* : зб. наук. пр. / упор., наук. ред., відп. за вип. С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2021. 336 с. С. 233–240.

Зозуля Владислав,

викладач гітари у ДШМ №2 м. Миколаєва,

студент Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв

ОРІЄНТАЛЬНА МУЗИКА У ТВОРЧОСТІ ГІТАРНИХ КОМПОЗИТОРІВ КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.

Актуальністю дослідження орієнтальної музики у творчості гітарних композиторів кінця XIX – початку XX ст. є багатогранність цієї течії у музичному мистецтві. За рахунок цього тема не розкрита повністю сучасними музикознавцями і дослідниками гітарного мистецтва. Метою дослідження цієї теми є аналіз та розбір, порівняння різних видів орієнтальної музики у творчості гітарних

композиторів, підґрунтя, характерні особливості та риси цього напряму музичного мистецтва, її вплив на розвиток музики у XIX–XX століттях.

«Орієнталізм», «східний», у світовому розумінні, – все, що пов'язано з впливом на культуру та мистецтво західних країн від країн Сходу, таких як Туреччина, Китай, Японія, Єгипет, Угорщина, Арабські країни. Все обґрунтування течії спиралось на нереальних або поверхнево сприйнятих явищах неєвропейської культури, такої як «екзотика». Для більш вдалого порівняння, дослідники вивели дві метафори: «Заходу» і «Сходу». «Захід» – це культ індивідуальності, автономія особистості. «Схід» – це світ містики, самодостатності, нероздільність естетики та практичності, домінування колективу над індивідом. Отже це світ традицій.

У мистецтві є деякі види орієнтальної музики. Серед них такі стилі: угорський; турецький; іспанський; арабський; азіатський; єгипетський; далекосхідний. У всіх цих стилях зазвичай використовують такі лади народної музики: дорійський, еолійський та фригійські. Для творів орієнтальної музики XIX–XX ст. характерні інтервали: збільшені квартали і секунди, паралельний рух інтервалів, квінти. На орієнталізм вказують ритми, що повторюються, й остинато, але для нього характерні нерегулярні ритми, складні ритми, невідповідність ритмів у різних регістрах. Також музичний орієнталізм має відображення в прикрасах мелодії: арабесках, мелізматичі і в хроматичних ходах.

Творчість гітарних композиторів XIX–XX століть базується на двох стилях орієнтальної музики: арабському та іспанському. Видатним гітарним композитором орієнтальної музики в Іспанії є Пако де Лусія, один із основоположників стилю «нове фламенко». Але що ж це за прийоми, які вказують на «іспанськість» музики? Вони мають такий вигляд: тридольний розмір; ритмічні структури «восьма, дві шістнадцятих, чотири восьмих»; велика кількість синкоп; використання гітари; використання іспанських тем у музичному тексті; хроматизми, характерні інтервали, мелізматика та прикраси. Всі ці риси не є сталою або константою, але вони формують стиль завдяки тому, що містяться в конкретних музичних творах і використовуються одразу разом.

Серед гітарних композиторів XIX–XX ст. має популярність арабська орієнтальна музика. Відомим гітарним композитором є Франсіско Таррега. Видатний валенсійський гітарист є один із засновників сучасного виконавства на гітарі. Найвідомішим твором митця є «Арабське Капричіо». Капричіо – примха, каприз – загальна назва творів інструментальної музики, які у різні часи мали різний характер. Характерні особливості арабської орієнтальної музики: основа це монодія; широкі дихання мелодій. Витончена орнаментального складу мелодика. Принципи музичного розвитку – контрастність та багаточастинність

«Арабське капричіо» є яскравим прикладом цього напряму в мистецтві. Передусім схоже на лагідну коліскову з простими гармонічними зворотами. Мелодія суттєво прикрашається за допомогою музичних елементів виразності. Сам характер мелодії – широке звучання, легке на слух. Розмір музики простий «4/4», на відміну від «іспанського» напрямів, де характерні тридольні розміри та складні ритми.

Отже, головною причиною звернення гітарних композиторів XIX–XX ст. до орієнтальної музики є вихід за межі консервативних музичних цінностей. Звертаючись до культурної спадщини Сходу, фахівці розширювали кругозір та музичні барви разом з обізнаністю свого народу в мистецтві країн близького та далекого Сходу. У декількох країнах ці риси стимулювали розвиток власних характерних музичних стилів і жанрів, збагачували бачення творчості. Серед них іспанське фламенко, угорська народна музика, вплив арабської музики на творчість композиторів для гітари. На наш погляд, дослідження у сфері орієнталізму триватимуть і надалі, тому що з кожним наступним календарним періодом з'являються все нові й ще цікавіші особливості музичного мистецтва орієнталізму.

Література

1. Граб Г. Історія Арабської музики. 2012. URL: <http://anas.ghrab.tn/en/histoire/> (дата звернення: 16.10.2022).
2. Де Лусія П. Біографія та відомості. 2012. URL: <http://pacodelucia.org/> (дата звернення: 16.10.2022).
3. Десять найвідоміших орієнтальних музичних інструментів. Блог музичних інструментів Сала. 2022. URL: <https://salamuzik.com/blogs/news/top-10-best-known-oriental-instruments> (дата звернення: 16.10.2022).
4. Джексон Л. Арабська культура: історія, характеристики, релігія, економіка, традиції 2021. URL: <https://uk.warbletoncouncil.org/cultura-arabe-6537#menu-49> (дата звернення: 16.10.2022).
5. Журавлева Г. Фламенко – історія і характеристика танцю фламенко *Постфактум.інфо*. 2021. URL: <https://postfactum.info/ua/society/flamenko-istoriya-i-harakteristika-tancyu-flamenko-2845.html> (дата звернення: 16.10.2022).

Музичне мистецтво: традиції і сучасність

6. Капричіо. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. 2017. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=9493 (дата звернення: 16.10.2022).
7. Колекції арабської музики. Музична бібліотека Леба. 2022. URL: <https://blogs.harvard.edu/loebmusic/2017/09/05/arabic-78-rpm-records-collection-a-newly-catalogued-treasure/> (дата звернення: 16.10.2022).
8. Музична культура арабів. 2018. URL: <http://um.co.ua/2/2-8/2-82881.html> (дата звернення: 16.10.2022).
9. Оксиденталізм та орієнталізм. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України 2022. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=76195 (дата звернення: 16.10.2022).
10. Орієнталізація Іспанії. Студентська бібліотека онлайн. 2008. URL: https://studbooks.net/2033345/kulturologiya/orientalizatsiya_ishpanii (дата звернення: 16.10.2022).
11. Сейд Е. В. Орієнталізм. Нью-Йорк : Старовинні книги, 1979. URL: <https://archive.org/details/orientalism000said/page/60/mode/1up> (дата звернення: 16.10.2022).
12. Tarrega. Життя та музика. Вебархів. URL: <https://web.archive.org/web/20070526232919/http://alisonptic.mec.es/~jheras1/tarreg.htm> (дата звернення: 16.10.2022).
13. Українська музична енциклопедія. Інститут мистецтвознавства фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. 2016. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Skrupnyk_Hanna/Ukrainska_muzychna_entsyklopediia_Tom_4.pdf (дата звернення: 16.10.2022).
14. Фараг Д., С. абу Шумайс. В арабській музиці. Оксфорд. 2019. URL: https://books.google.com.ua/books?id=etShDwAAQBAJ&newbks=0&printsec=frontcover&hl=ru&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 16.10.2022).
15. Що таке орієнтальна музика. *Словopedia*. 2007. URL: <http://slovedia.org.ua/58/53406/387403.html> (дата звернення: 16.10.2022).

Пшебильська Влада,

викладач по класу естрадно-джазового вокалу КЗ «Ірпінська дитяча школа мистецтв ім. М. Вериківського», заслужений діяч естрадного мистецтва України, член Творчої спілки «Асоціація діячів естрадного мистецтва України»

ПРОБЛЕМАТИКА ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ У ВИБОРІ ВОКАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ ДЛЯ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ХХІ століття ознаменувалося надзвичайно важливими питаннями щодо культурних, музикознавчих та духовних аспектів у розвитку і підтримці талановитих дітей та молоді, зокрема зосередивши увагу на їх патріотичному вихованні. Індивідуум, розум якого стимулюється музикою, зможе в довершеному консенсусі володіти мовою, а в майбутньому – точніше формулювати свої творчі ідеї, реалізувати логічні задуми, спромогтися зобразити голосом імпровізаційні форми, що стануть запорукою успішності для майбутнього артиста.

Музика – це вид мистецтва, що втілює ідейно-емоційний зміст у звукових та художніх образах. Цей вид мистецької галузі тісно переплітається з такими напрямками як: хореографія, театр, кіно, аудіовізуальний жанр, що належить до часових і просторових видів мистецтва. Музичне мистецтво відображає в людській самосвідомості цінності минулого, теперішнього та майбутнього, володіє даром синтезування узагальнено-попереднього досвіду людства, чим і впливає на багатство духовного світу особистості.

Естрадний спів або популярна музика – це один із найпоширеніших видів мистецтва, що є одним із найбільш вживаних продуктів творчості у мас-медіа культурі. Уроки сольного вокалу, особливо в ранньому віці, розвивають почуття ритму, музично-інтонаційний слух, поліпшують мозкову пам'ять та мовно-артикуляційну активність. Отже, вокально-виконавські вправи рекомендуються, не тільки дітям, що не мають вад розвитку мовно-артикуляційного апарату та дієвої активності, але й малечі – з проблемами мови та вимовлянням звуків. Щоб досягнути якнайшвидшого результату та успішно триматися на ниві творчих ідей, надзвичайно важливим є питання підбору виконавського репертуару для вокалістів, до якого слід ставитися з особливою уважністю викладачам мистецьких закладів початкової або фахової освіти. Проблемам добору навчального репертуару для вокалістів-початківців було присвячено багато уваги, що увібрали в себе безліч методик та концептуальних рішень, в залежності від віку та статі особи. Головними дослідниками цього напрямку стали: В. Антонюк, А. Арутюнова, Т. Березняк, А. Вікторов, П. Голубев, В. Кузнецов [1, 18].